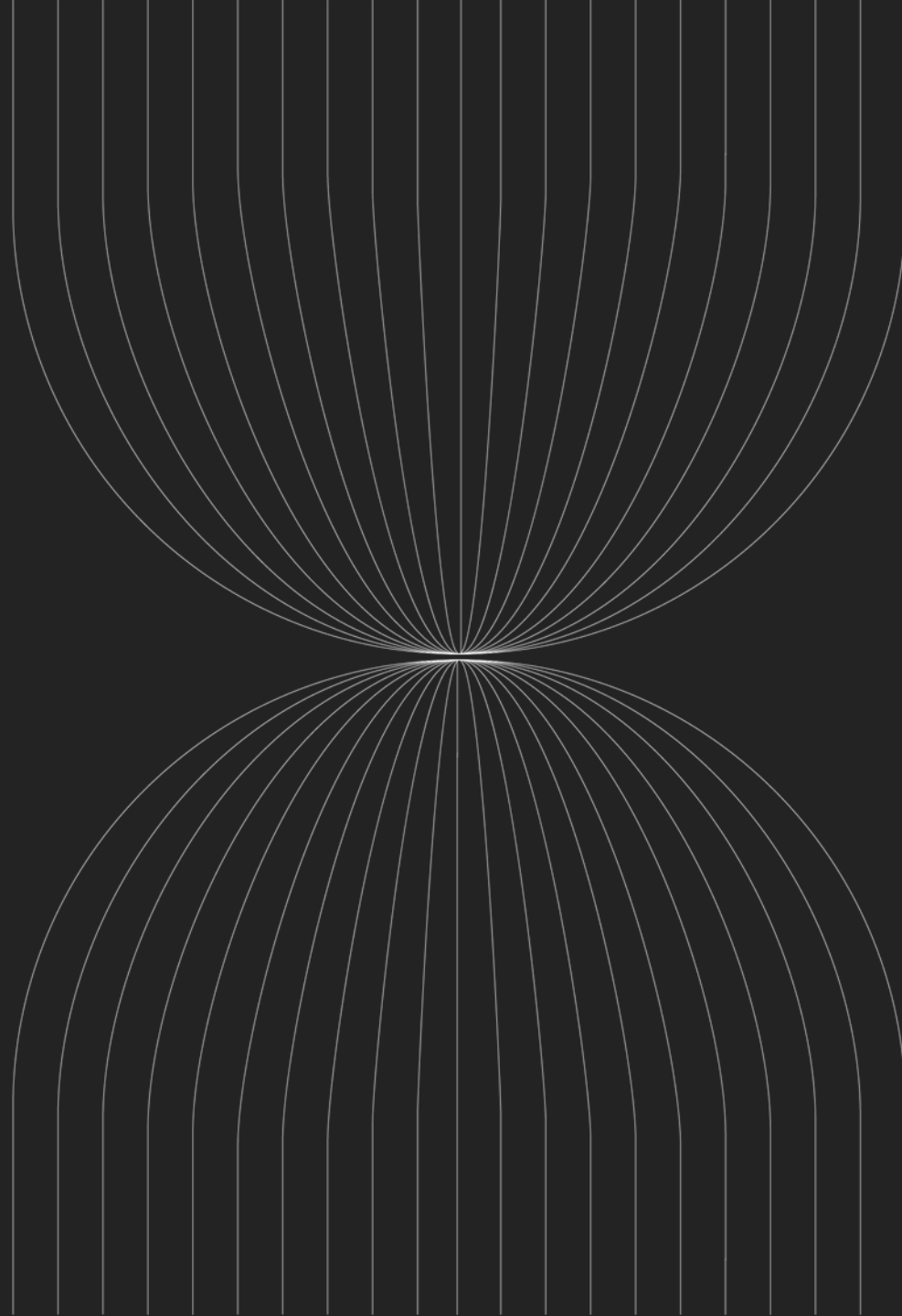

Liivi lahe meretuulepargi arendusega kaasneva sotsiaal- majandusliku mõju hindamine

Kristiina Oll

civitta

Sisukord

- **Analüüsi teostamise lähtealused**
- **Olukorrajeldus ja mõju hinnang:**
 - / Mõju turismile
 - / Majandusele ja tööhõivele
 - / Kogukonnale ja elukeskkonnale
 - / Mõju laevandusele
 - / Mõju kalandusele
 - / Kihnu saare varustuskindlusele

ANALÜÜSI TEOSTAMISE LÄHTEKOHAD

- Sotsiaalmajandusliku mõju hindamise käigus on antud hinnang, **kas häiringuga kaasnevad sotsiaalsed või majanduslikud tagajärjed**, sh
 - juhul kui häiring puudub, siis ei ole ka sotsiaalseid ega majanduslikke tagajärgi,
 - juhul kui häiring esineb, siis võivad olla sotsiaalmajanduslikud mõjud, kuid ei pruugi.
- Sotsiaalmajandusliku mõju hindamise käigus vaadeldi mõju **kalandussektorile, laevandusele, majandusarengule ja tööhõivele, turismile, kogukonnale ja elukeskkonnale**. Eraldi hinnati **mõju Kihnu saare varustuskindlusele**.
- **Analüüsi käigus tugineti:**
 - avalikult kättesaadavale statistikale (Eesti Statistikaameti, Äriregistri ning Maksu- ja Tolliameti andmed);
 - asjakohastele analüüsidele ja uuringutele (Eesti teadusasutused, rahvusvahelised artiklid ja uuringud);
 - Liivi lahe tuulepargi keskkonnamõju hindamise programmile;
 - Liivi lahe tuulepargi keskkonnamõju hindamise käigus valminud uuringutele, sh mõju merepõhja elustikule ja elupaikadele, kalastikule, linnustikule, käsitiivalistele, mereimetajatele; müra, infraheli ja vibratsiooni tekkele; visuaalsed mõjud ning mõju turbulentsi tekkele;
 - kehtivatele planeeringudokumentidele (Eesti mereala planeering, Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneering);
 - intervjuudelt saadud tagasiside – uuringus vesteldi kohalike kalurite esindajatega (2 intervjuud), üks rühmaintervjuu Kihnu KOVi esindajatega, intervjuu Kihnu Pääste esindajaga ning Kihnu vallavanemaga, intervjuu Elektrilevi esindajatega;
 - tellija ja KMH koostaja juhised;
 - analüüsi koostajate eksperthinnangule.

MÕJU TURISMILE

OLUKORRA KIRJELDUS

- **Piirkond tervikuna on populaarne turismipiirkond:**
 - / Kihnu saarel asuvad enamik turismiobjekte ja –asutusi saare kesks- ja põhjaosas. Lõunatipus asub tuletorn.
 - / Häädemeeste vallas asub rannikul populaarne Kabli rand.
 - / Pärnu linnas asub rannikul Pärnu rand.
- Peamisteks mõjuriteks võiks pidada **müra- ja visuaalset häiringut:**
 - / Piirnormidest kõrgem mürahäiring jääb Kihnu saarest vähemalt 5 km kaugusele ja rannikust vähemalt 12 km kaugusele.
 - / Visuaalselt on tuulikud nähtavad nii Kihnu saarelt kui ka mandrilt, kuigi on suhteliselt kaugel.
- Teaduskirjanduse põhjal võiks tuulepargid avaldada turismile negatiivset mõju **kui need on rannikule lähemal kui 12 km.**
- Rannikust **kaugemal rannaäärsel varjatud sisemaal (+300 m rannast) puudub visuaalne häiring enamasti täielikult**, kui seda varjavad puud või maastiku reljeef.

HINNANG

Tuulepargi rajamisega kaasnev mõju turismile on neutraalne (0), sest

- / **Mürahäiringutele ei ole Kihnus ega mandril turismiobjektid, turismiasutused ja piirkond tervikuna avatud.**
- / **Visuaalsele häiringule on avatud suhteliselt väike osa turismiobjektidest või asuvad need kaugemal teaduskirjanduses soovitatud piirist.** Visuaalsele häiringule on avatud:
 - Kihnu lõunatipp, sh seal asuv majakas (aga ei ole avatud saare ülejäänud osa),
 - Häädemeeste vallas rannik, sh Kabli rand (aga asub ca 16 km kaugusel),
 - Pärnu linnas rannik, sh Pärnu rand (aga asub ca 40 km kaugusel).
- / Isegi kui esineb vähene negatiivne mõju (eelkõige potentsiaalselt rajamisel), siis on seda **võimalik leevendada pakkudes teenuseid tuulepargi rajamisega seotud ettevõtetele ja inimestele.**

MÕJU MAJANDUSELE JA TÖÖHÕIVELE

OLUKORRA KIRJELDUS

- Senised uuringud on näidanud, et tuuleparkide rajamisel lisanduvad piirkonda töökohad, mis on seotud
 - / tuulikute valmistamise ja paigaldamisega (1 MW kohta tekib erinevate allikate põhjal 2,4-5,8 otsest ning 6,6-9,2 kaudset töökohta),
 - / tuulikute töötamise aegse hoolduse ja haldamisega (1 MW kohta 0,3-2 töökohta),
 - / Piirkonnas tarbimise kasvuga seotud töökohad (1 MW kohta 1,6 töökohta).
- Lisanduvatest töökohtadest on arvestatav osa hoolduse ja haldusega seotud töökohtadest kohalikud. Lisaks rajamise faasis erinevad logistikaga ja paigaldamisega seotud töökohad.
- Märkimisväärne osa töökohtadest luuakse siiski ka väljapoole arenduse piirkonda.

HINNANG

Tuulepargi rajamisega kaasnev mõju majandusele ja tööhõivele on positiivne (+1), sest

- / Tuulepargi rajamisel lisandub Pärnumaale ehitusperioodiks hinnanguliselt 260-300 täiendavat töökohta.
- / Tuulepargi opereerimisfaasis lisandub piirkonda eelduslikult 50-100 kõrge lisandväärtusega töökohta.
- / Tuulepargi rajamine ja opereerimine toovad täiendavat tulu ka teiste valdkondade ettevõtetele (nt majutus, toitlustus), kes saavad pakkuda teenuseid tuulepargi rajamise ja opereerimisega seotud spetsialistidele.
- / Tuulepargi rajamisega seotud investeering on oluline Eesti majandusele ka tervikuna.
- / Taluvustasuna ja töökohtade lisandumisega kaasneb ka täiendav tulu omavalitsuste eelarvesse, mida saab omakorda suunata kohalikku majandusse.
- / Kuigi turismisektorile võib esineda lühiajaline negatiivne mõju (ehitusaegne müra, sadamate laiendamised jm), siis pigem ei ole tegemist pikaajalise mõjuga.

MÕJU KOGUKONNALE JA ELUKESKKONNALE

OLUKORRA KIRJELDUS

- Peamisteks mõjuriteks võiks pidada **müra- ja visuaalset häiringut**:
 - ✓ Piinormidest kõrgem mürahäiring jääb Kihnu saarest vähemalt 5 km kaugusele ja rannikust vähemalt 12 km kaugusele.
 - ✓ Visuaalselt on tuulikud nähtavad nii Kihnu saarelt kui ka mandrilt, kuigi on suhteliselt kaugel.
- Teadusuuringud on näidanud, et väike negatiivne mõju kinnisvara hindadele eksisteerib (vahemikus 3-14%), kui kinnisvara on **otseselt avatud tuulepargi** visuaalsele ja müra häiringule.
- Tuulepargi rajamisega **kaasnevad kõrgema lisandväärtusega töökohad**, mis otseselt avaldavad mõju elukoha atraktiivsusele.
- Tuulepargist potentsiaalselt tekkivate **häiringute hüvitamiseks on võimalik kogukonnale pakkuda nii rahalisi kui mitterahalisi hüvesid**. Eestis on selleks loodud talumistasu.

HINNANG

Tuulepargi rajamisega kaasnev mõju kogukonnale ja elukeskkonnale on positiivne (+1), sest

- ✓ Kinnisvara **ei ole tuulepargi mürahäiringutele avatud ning visuaalne häiring on pigem vähene** ja sellele on avatud vähesed majapidamised.
- ✓ Tuulepargi rajamisel **makstav talumistasu on märkimisväärne panus kohalike omavalitsuste eelarvesse**, mis võimaldab parendada elukeskkonna atraktiivsust.
- ✓ Tuulepargi rajamine **loob piirkonda kõrgema lisandväärtusega töökohti**, mille tõttu võib prognoosida piirkonna atraktiivsuse kasvumist elukohana, mis omakorda võib kaasa tuua nii kinnisvarahindade kasvu kui ka täiendava tulu kohalike omavalitsuste eelarvesse.

MÕJU LAEVANDUSELE

OLUKORRA KIRJELDUS

- Tuuleparkide **rajamisega kaasneb laevaliikluse suurenemine**, mis on seotud nii tuuleparkide rajamisega kui ka hilisema hooldusega.
- Tuulepark **kitsendab laevaliikluseks ettenähtud ala** ja nihutab olulisemaid laevakoridore.
- Tuulepargi **rajamine eeldab täiendavaid investeeringuid olemasolevatesse (eelkõige Pärnu) sadamatesse.**

HINNANG

Tuulepargi rajamisega kaasnev mõju laevandusele on neutraalne (0), sest

- ✓ Kuigi eksisteerib mõju laevandusele, mis toob kaasa nii laevakoridore nihkumise kui ka täiendava vajaduse mereohutuse parendamiseks, siis on võimalik rakendada meetmeid mereohutuse parendamiseks ning selle tõttu **ei ole näha, et see tooks kaasa olulisi sotsiaalseid või majanduslikke tagajärgi.**
- ✓ Arvestades, et on vajalik teha täiendavaid investeeringud Pärnu sadamasse, siis võib laevandusele pikas perspektiivis olla mõningane positiivne mõju.

MÕJU KALANDUSELE

OLUKORRA KIRJELDUS

- Eesti suurimad kalapüügimahud on seotud Liivi lahe ja Pärnumaaga.
- Kuigi kalandus on piirkonnas olnud ajalooliselt suurim tööhõive allikas, on kalasaagid varasemaga võrreldes vähenenud ning kalandus ei ole enam majanduslikult tasuv.
- Tuulepargi ja kaablikoridori piirkonna kalakooslus on mitmekesine ja Läänemere põhjapoolsemate merealade kontekstis liigirikas.
- Liivi tuulepargi piirkonnast ei leitud ühegi majanduslikult olulise kalaliigi koelmuala, seevastu kaablikoridori trass lõikub kevadräime koelmuala ja rändeteega ning vähesel määral ahvena koelmualaga.
- Liivi lahe tuulepargi ala kattub osaliselt traalpüügi aladega. Aktiivsema traalpüügi piirkonnad jäävad tuuleparkide vahetusse lähedusse..

HINNANG

Tuulepargi rajamisega kaasnev mõju kalandusele on vähesel määral negatiivne (-1), sest

- ✓ Kaablikoridor lõikub kalade koelmualade ja rändeteedega – negatiivset mõju on võimalik minimeerida planeerides ehitustegevust väljapoole kudemis- ja rändeperioodi. Opereerimisaegne mõju puudub.
- ✓ Tuulepark kattub osaliselt töendusliku kalapüügivööndiga – ehitusaegselt võib nimetatud piirkondades olla püük häiritud või/ja võib muutuda saagikus.
- ✓ Ehitusaegsed negatiivsed mõjud võivad üle kanduda ka pikemaajalisteks mõjudeks, kui nende tõttu otsustavad kalurid tegutsemisest loobuda.

MÕJU KIHNU SAARE VARUSTUSKINDLUSELE

OLUKORRA KIRJELDUS

Kihnu **elektrivarustus on tagatud hetkel järgnevalt:**

- / Kihnu väina põhja paigaldatud kaabelülekanaliiniga (paigaldatud 1998. aastal, eluiga veel vähemalt 15 aastat).
- / Kihnu saarel asuv madalpingevõrk on renoveeritud ning hetkel täiendavaid investeeringuid ei vaja.
- / Keskpingevõrk on Kihnu saarel paljasjuhtmeline ehk mitteilmastikukindel.
- / Mandril on Kihnu saare elektrivarustus tagatud Kõpu alajaama kaudu, mis on Audru-Kõpu-Tõstamaa-Varbla-Virtsu liini toitel.
- **Kihnule on väikesaarte programmi toel soetatud kaks mobiilset reservgeneraatorit**, mis kestaks saarel asuva tankla toel ja elektri täielikul puudumisel maksimaalselt 4-5 päeva. Sellise pikkusega katkestusi ei ole saarel viimase paarikümne aasta jooksul olnud.
- Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringu kohaselt: **“oluline on tuulikute elektrikaablite asukohad lahendada selliselt, et paraneb ka Kihnu jaotusvõrgu ühenduse kvaliteet põhivõrguga”**.

HINNANG

Tuulepargi rajamisega kaasnev otsene mõju Kihnu saare varustuskindlusele on neutraalne (0), sest

- / Kavandatavast Liivi lahe meretuulepargist **eraldi otseliini Kihnusse liiga väikese kohaliku tarbimise tõttu ei kavandata**.
- / Regulatsioon ei võimalda Elektrilevi teeninduspiirkonnas paralleelselt võrku rajada.

Samas kaudne mõju varustuskindlusele on olemas, sest

- / Paraneb kogu Eesti elektrienergia pakkumine.
- / Taastuenergiast tootmise suurenemisega kasvab soodsama ühikhinnaga võimsuse hulk elektriturul.

Elektrilevi, kes vastutab Kihnu saare varustuskindluse eest, kavandab jaotusvõrgus alljärgnevaid investeeringuid:

- / Kõpu alajaama paigaldatakse teine jõutrafo.
- / Audru-Tõstamaa 35 kV õhuliin rekonstrueeritakse 110 kV valmidusega liiniks.

Question **the answer**

